

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

99-00-200
05. Януари 2024 г.

Относно: Доклад за оценка на въздействието върху околната среда и доклад за оценка на степента на въздействие върху предмета и целите на опазване на защитените зони за проект „Нептун Дийп“ в Румъния с възложители OMV Petrom S.A и RomGaz Black Sea LTD

Уважаеми господин министър Фичет,

С настоящето писмо потвърждавам получаването на писмо с изх. № DGEICPSC/42576 от 29.12.2023 г. (получено по електронна поща), с което ни информирате, че се съгласявате с удължаването на срока за отговор относно доклада за оценка на въздействието върху околната среда и доклада за оценка на степента на въздействие върху предмета и целите на опазване на защитените зони за проект „Нептун Дийп“ в Румъния с възложители OMV Petrom S.A и RomGaz Black Sea LTD до 5 януари 2024 г.

Бихме искали да изкажем благодарност за това, че уважихте нашето искане за удължения срок за предоставяне на становището на Министерство на околната среда и водите на България, което ни беше необходимо за обобщаване на всички получени писмени становища от компетентните органи и институции в нашата страна по предоставената на обществен достъп документация за проект „Нептун Дийп“.

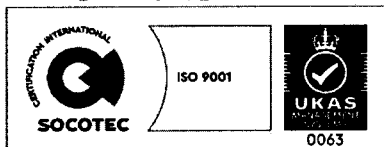
Във връзка с писмо с изх. № DGEICPSC/108472 от 24 ноември 2023 г. (получено по електронна поща), с което ни предоставяте (чрез линк) доклад за оценка на въздействието върху околната среда, вкл. Глава б. Оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст и доклад за оценка на степента на въздействие (ДОСВ) върху предмета и целите на опазване на защитените зони за проект „Нептун Дийп“ в Румъния с възложители OMV Petrom S.A и RomGaz Black Sea LTD, Ви информираме за следното:

Н. Пр. Г-н Мирча Фичет

Министър на околната среда, водите и горите на Румъния

бул. Свобода 12,

Сектор 5, Букурещ, Румъния

София 1000, бул. „Княгиня Мария-Луиза“ 22

Тел: +359 2 940 6194, Факс: +359 2 98 6 25 33

В резултат на осигурения обществен достъп за период от 30 дни до представените доклад за ОВОС, вкл. Глава 6.3 „Оценка на въздействието върху околната среда (на български език) и доклада за ОСВ в Министерство на околната среда и водите на Р България не са постъпили бележки, становища и/или предложения и възражения от заинтересованата общественост.

След подробно разглеждане на представените доклад за ОВОС, вкл. Глава 6.3 „Оценка на въздействието върху околната среда (на български език) и доклада за ОСВ, и въз основа на получените писмени становища от компетентни органи и институции, вкл. (потенциално) засегнати общини България, Ви информираме, че имаме следните бележки и предложения:

I. По отношение на доклада за ОВОС/Глава 6.3. Оценка на въздействието върху околната среда:

Проект „Нептун Дийп“ предвижда добив на природен газ в морето от блока Neptun Deep (резервоари Domino и Pelican South), разположен в румънската част на Черно море, доставка на преработен газ от платформата за плитки води до измервателната станция за природен газ на сушата чрез газопровод с дължина около 160 км и пренос на природен газ от измервателната станция за природен газ до румънската национална преносна система (НПС), управлявана от Transgaz, и включва следните съоръжения на сушата и в морето:

- наземни съоръжения: Изграждане на газопровод и комуникационни кабели; пресичане на плажа, крайбрежието, пътищата и железопътната линия; временно пресичане на железопътната линия; изграждане на измервателна станция за природен газ - NGMS, контролен център - CCR, ограда, осветление, паркинг, зелени площи, платформи и вътрешни пътища; организация на строителните работи и комунални връзки, в община Тузла, окръг Констанца, близо до северната граница на административната територия на община Костиненеци;

- офшорни съоръжения: Инфраструктура на Domino и Pelican South (сондажни центрове, кладенци, колектори, възета, щрангове, поточни линии, спомагателно оборудване); платформа за плитки води - SWP; газопровод; оптичен кабел; пресичане на сушата; комунални услуги.

Районът на разработване на находището Neptun Deep се намира в румънската изключителна икономическа зона (ИИЗ).

I. Общи бележки:

Представената документация е на английски език, с изключение на Глава 6.3 Оценка за въздействието върху околната среда в трансграничен контекст, като е посочено, че е документът е преведен с автоматизиран превод. Обръщаме внимание, че автоматичният превод е неточен по отношение на специфичната терминология, свързана с технологичните процеси по проекта, както и отрицателните въздействия при случайни разливи или аварии върху околната среда, морето и морската биота в трансграничен аспект.

2. По отношение на здравния риск:

От текста на раздел 6.3 се добива яснота, че проекта „Нептун Дийп“ предвижда добив на природен газ в Черно море в изключителната икономическа зона на Румъния чрез изграждане на:

- подводни сондажни центрове (*Domino* и *Pelican South*);
- пробиване на 10 бр. подводни сондажа за добив на газ - 6 сондажа с дълбочина до 3000 м, в находище *Domino* на дълбочина на водата 800 - 1100 м и 4 сондажа на дълбочина 3400 м, в находище *Pelican Sud*, при дълбочина на водата 120 - 130 м;
- морска производствена платформа *Neptun Alfa* с инсталиране на съоръжения за преработка на газ;
- подводна инфраструктура и множество съпътстващи съоръжения в морето и сушата свързани с добива на газ.

Процесът на пробиване на производствените кладенци (сондажи) за добив на газ предвижда използване на сондажна течност на водна основа и сондажна течност смес от вода и химикали, като за същата не са конкретизирани вида на използваните химикали.

Не е представена подробна информация за производствения процес, както и за химическите елементи и съединения, участващи в същия и отделяни от процеса.

В документацията е посочено, че „произведената вода ще се зауства през кесона за заустване на производствената площадка. Естествената радиоактивност на водите в резервоара, могат да съдържат ниски концентрации на естествени радионуклиди, които не са вредни при концентрациите, открити в самата вода на резервоара, тъй като тези концентрации са под границите на откриване.“.

В документацията обаче не са посочени естествените радионуклиди, които могат да се съдържат във водите на резервоара и не е извършена оценка на риска от радиоактивно замърсяване, която да доказва правилността на изведения от авторите на доклада извод, цитиран по-горе. Не е извършена и оценка на възможните последици от заустването в морето на технологични отпадъчни води.

Във файла на български език, преведен с автоматизиран превод обаче, не е приложено посоченото моделиране и не е изяснено от какви химични елементи е извършена оценката.

Оценка на трансграничното въздействие върху водите е извършена само от случайни нефтени разливи по време на строителството/аварийни ситуации за два сезона, съответно лято (юни-септември) и зима (октомври-май).

В раздел „Резултати от моделирането“ са приложени схеми на разместването на въгледородния слой, който се проследява за период от 14 дни и вероятността водната повърхност да бъде засегната чрез математически модели. Съгласно същите горивния слой през летния сезон достига след един ден на територията на България и след 10 дни до морската зона на Емона - защитена местност, 12 дни до Ропотамо и 13 дни до Странджа.

От схемите и заключенията не се изяснява засягат ли се водите за къпане в зоните за къпане в акваторията на Черно море, утвърдени на територията на Областите Бургас, Варна и Добрич.

Не е включена информация за разсейването на замърсяването от дейностите по добиване и преработка на природен газ и всички технологични процеси по време на експлоатацията, както и мерки за намаляване на предполагаемото въздействие върху водите за къпане.

Екипът, направил анализа е достигнал до извода, че в трансграничен контекст следва да се вземат предвид само нефтените разливи, които биха могли да възникнат поради голяма авария в морето.

Важно е да се уточни, че моделирането е извършено без отчитане на мерките за борба с аварийните замърсявания. Посочено е, че степента на щетите, причинени от разлив на въглеводороди в морската вода, зависи както от степента и площта на разлива, химичния състав на разлятото гориво, климатичните условия, така и от мерките за отстраняване и времето за реакция.

Методите, които обикновено се използват за реагиране на случайно замърсяване, включват: ограничаване и механично възстановяване, изгаряне на място, използване на абсорбиращи материали, биоремедиация и прилагане на дисперсанти, според случая, което от своя страна крие други рискове. В доклада не са разгледани и не са предложени методите, които следва да се използват за реагиране при случайно замърсяване, нито е оценен риска от тяхната използване.

Въз основа на хидродинамичните данни за района се достига до заключение, че вероятността за въздействие касае най-вече румънските териториални води, но около 25% от разлива може да достигне до български териториални води през зимата и 21% през лятото. Калкулирано е, че през зимния сезон замърсяването не достига до зоната на защитените територии на Р. България, но през летния сезон разлятото гориво ще достигне до български териториални води след един ден, а след 10 дни ще достигне защитена местност Иракли, след 12 дни до Ропотамо и 13 дни до Странджа, което доказва наличието на риска за територията на Р. България.

При така представения модел на разпространение на замърсители по водното течение, от здравни позиции може да се приеме, че има вероятност за повишен здравен риск в трансграничен контекст, вкл. и при аварийни или бедствени ситуации в сондажната (морската) част от проект „Нептун Дийп“, основно свързан с химическо замърсяване и влошаване на качеството на водите за къпане по българското крайбрежие и евентуално експозиция на вредни химични вещества по пътя на хранителната верига вследствие консумация на риба и рибни продукти. Вероятността за отрицателно въздействие върху човешкото здраве и чистотата на морската вода ще е в зависимост от мащаба и химическия състав на разлива за всеки конкретен случай и ефективността на превантивните мерки.

Експертите са подчертали, че експерименталните критични концентрации ще са по-ниски при прилагането на незабавни действия за почистване на засегнатата зона, според процедурите за намеса, установени с „Плана за интервенция в случай на аварийно замърсяване“. Не са разгледани и предложени тези мерки обаче, нито е приложен визирания план. В тази връзка е необходимо да се опишат по-подробно мерките за неутрализиране и ограничаване на нефтени разливи от гледна точка на времето за реакция в аварийна ситуация.

В сухопътната зона на проекта са идентифицирани две подземни водни тела, които се простират на българска територия, а именно: RODL04 - Кобадин - Мангалия и RODL06 - Влашка платформа. В резултат на математическо моделиране със системата DREAM е направено заключението, че проектът не оказва влияние върху качеството

на повърхностните и подпочвените води по принцип. Не е предоставена яснота от тези подземни водни тела дали се добива вода за питейно-битови цели и в тази връзка не е разгледано и оценено евентуалното въздействие върху водоземни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване и санитарно-охранителните им зони.

От гореизложеното е видно, че в трансграничен контекст, внимание следва да се обърне на частта от проекта, касаеща изграждането на сондажни платформи в Черно море за добив на природен газ, разположени на около 35 км по вода от изключителната икономическа зона на Р България. Потенциалният здравен риск за Р България от реализирането на проекта е свързан с евентуално замърсяване на българските териториални води, вкл. водите за къпане и прилежащото крайбрежие с химични вещества от отпадъчни производствени води, замърсяване на морските води с горива и масла от строителни и транспортни плавателни съдове, замърсявания от инцидентни течове на резервоари за съхранение на реагенти, разположени на сондажните платформи и др.

От друга страна, представената информация във връзка с реализиране на инвестиционното предложение съдържа факти и данни, които дават основание да се направи заключение, че същото има вероятност да окаже неблагоприятно въздействие върху жизнената среда и здравето на хората на българска територия, със следните аргументи:

Не са определени потенциално засегнатите територии, отстоянията до тях, потенциално засегнатото население; не са идентифицирани рисковите фактори, които биха оказали потенциален негативен ефект върху здравето на засегнатото население; не е изготвена характеристика на вероятната степен и продължителност на експозиция за всеки рисков фактор и съпоставянето им с действащите национални норми или международни препоръки; както и характеристика, базирана на токсикологичните особености на отделните рискови фактори относно влиянието им върху човешкото здраве и маркиране на очакваните здравни ефекти, съобразени с вероятната степен на експозиция; не е извършена преценка на възможностите за комбинирано, комплексно, кумулативно и отдалечено действие на вероятните (асоциирани с проекта) и установените рискови фактори, както и оценка и управление на здравния риск, не са включени мерки за здравна защита. Предвидените дейности и мерки от инвеститорите в предоставената документация не осигуряват гарантирана защита на качеството на морските води, използвани за къпане в съседните държави и питейните води, ако такива се засягат.

В документацията е посочено, че след приключване на проекта, съоръженията ще бъдат изведени от експлоатация/изоставени. Счита се, че изоставянето на съоръженията не е приемливо и същите трябва да бъдат изведени от експлоатация при спазване на поредица от мерки и изисквания, с цел осигуряване на чистота на морската вода и предотвратяване на последващи инциденти и замърсявания.

Предвид комплексния характер на потенциалното въздействие върху качеството и екологичното състояние на морските води, от което пряко ще зависи и здравния риск за населението, считаме, че докладът следва да се допълни съобразно всичко посочено по-горе.

3. По отношение на климат (парникови газове) и въздух:

На страница 157 от глава 6 от доклада за ОВОС, т. 6.2.6.1.1 и на стр.159, т. 6.2.6.1.2, както и на стр.30 и 31, т. 6.3.7 от глава 6.3, парниковите газове са категоризирани като замърсители.

Обръщаме Ви внимание че парниковите газове не са замърсители и не се категоризират като вредни вещества в атмосферата.

4. По отношение на биоразнообразието:

В т. 6.3.5.2 са разгледани евентуалните въздействия върху биоразнообразието в трансграничен контекст.

Обръщаме внимание, че не е направен по-задълбочен анализ за рискови видове като Средиземноморски буревестник (*Puffinus yelkouan*), а трансграничното въздействие върху орнитофауната е разгледано бегло.

Предвидени са смекчаващи мерки по отношение на китоподобните бозайници, в т.ч. зона за изключване на морски бозайници. Работата по ремонта на платформата ще започне само ако след 30-минутен период на наблюдение няма делфини. Предвидени са и мерки за смекчване на шума по време на конструкцията и/или експлоатацията, както и стандартни мерки за управление и смекчаване на процесите (в т.ч. наблюдатели за морски бозайници/ММО и техники за плавен старт (soft start)).

Информираме Ви, че нямаме конкретни предложения и коментари по предложените мерки във връзка с опазване на биологичното разнообразие в трансграничен контекст. Считаме, че следва да се използват най-добрите налични ръководства и протоколи на работа, които се прилагат от газовата и петролната индустрия (напр. наличните на Joint Nature Conservation Committee/ JNCC) по отношение на смекчаващи мерки за потенциални въздействия от шумово замърсяване върху морските бозайници).

Въз основа на всичко гореизложено, Ви информираме, че информацията в доклада за ОВОС/Глава 6.3. Трансгранично въздействие следва да бъде преработена и допълнена, съобразно описаните по-горе бележки и да ни бъде представена отново за изпращане до компетентните органи и институции в България и заинтересованата общественост.

При предоставянето за повторно разглеждане същия следва да е преведен на български език, предвид спецификата на инвестиционното предложение, като се обърне внимание, че при автоматичен превод, същият е неточен по отношение на специфичната терминология, свързана с технологичните процеси по проекта, както и отрицателните въздействия при случайни разливи или аварии върху околната среда, морето и морската биота в трансграничен аспект.

II. По отношение на доклада за оценка на съвместимостта:

Дълбочината в засегнатата от проекта акватория е от порядъка на 700 – 1100 м. Необходимо е да бъде отбелязано, че на дълбочина под 150 - 200 м в Черно море е наличен сероводород, което е причина за оскъдното биоразнообразие под тази дълбочина. Поради това, повлияването на биоразнообразието и местообитанията под тази дълбочина (доколкото такива са налични) е малко вероятно.

III. За включване/съобразяване в решението, което ще бъде издадено след приключване на процедурата по ОВОС за проект „Нептун Дийп“:

1. Във връзка с Директива 2004/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологични щети (Директива 2004/35/ЕО), транспониран в българското законодателство със Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети (ЗОПОЕЩ), следва да се вземе предвид следното:

При непосредствена заплаха за екологични щети или при причинени екологични щети на територията на Република България от дейности, извършвани на територията на държава - членка на Европейския съюз, министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице:

- изисква от компетентния орган на тази държава информация, свързана с екологичните щети, и информация за съответните национални процедури на тази държава;
- изпраща до компетентния орган на тази държава становище относно информацията по т. 1, включително препоръки за приемане на превантивни и оздравителни мерки;
- разпорежда прилагането на превантивни и оздравителни мерки на територията на Република България в съответствие с процедурите, предвидени в закона;
- може да предприема необходимите действия по отношение на тази държава за възстановяване на разходите, направени при прилагането на превантивни или оздравителни мерки на територията на Република България.

Цитираните по-горе екологични щети са евентуалните такива върху защитени видове и природни местообитания, които причиняват значително отрицателно въздействие върху достигането или запазването на тяхното благоприятно консервационно състояние, и щетите, които причиняват значително отрицателно въздействие върху състоянието на околната среда в морските води.

При установяване на непосредствена заплаха за екологични щети или при причинени екологични щети на територията на Република България от дейности, извършвани на територията на държава-членка на Европейския съюз, министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице предоставя на Европейската комисия съответна информация=

На основание гореизложеното, предлагаме в решението, което предстои да бъде взето в резултат на проведената процедура по ОВОС за проект „Нептун Дийп“ да се включи следното условие:

„В случай на непосредствена заплаха за екологични щети или при причинени екологични щети на територията на Република България от дейност/ите по проект „Нептун Дийп“ за добив на природен газ в Черно море, извършвани в изключителната икономическа зона на Румъния, компетентният орган на Република Румъния по Директива 2004/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологични щети да предостави на министъра на околната среда и водите на Република България информацията по чл. 51 от Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети, свързана с непосредствената заплаха за екологични щети или при причинени екологични щети, както и информация за съответните национални процедури на Република Румъния.“

2. Да се наложат на изпълнителите на проект „Нептун Дийп“ конкретни изисквания, с които да се гарантира, че при реализиране на проекта се предприемат всички необходими мерки за ограничаване и свеждане до минимум на неорганизираните прахови емисии в атмосферния въздух от строително-монтажните дейности на територията на реализираното проектно предложение, а също за ограничаване на емисиите, организирани и неорганизираните, при последващата му експлоатация.

3. С оглед проследяване на потенциалното въздействие от реализацията на проекта върху състоянието на морските води на Република България чрез провеждането на

релевантен мониторинг е необходимо Министерство на околната среда и водите да бъде уведомено:

- за началото и продължителността на дейностите по сондиране и изграждане на съпътстващата инфраструктура;

- в случай на инциденти събития/замърсявания по време на сондирането, изграждането и експлоатацията на техническата инфраструктура.

Информираме Ви, че след получаване на преработения доклад за ОВОС, вкл. Глава 6.3. Оценка на трансграничното въздействие, документацията ще бъде предоставена на обществен достъп на заинтересованата общественост и ще бъдат изискани писмени становища от компетентните органи и институции.

След преглед на допълнения доклад за ОВОС, ще Ви информираме и за това, дали ще бъде необходимо да бъде организирано обществено обсъждане на проект „Нептун Дийп“ на територията на Република България.

Моля, приемете, уважаеми г-н министър, моите най-високи почитания и готовност за успешно бъдещо сътрудничество.

Искрено Ваш,

Юлиян Попов

Министър на околната среда и водите

REPUBLIC OF BULGARIA
MINISTRY OF ENVIRONMENT AND WATER

99-00-200

05. January 2024, Sofia

Subject: *Environment Impact Assessment Report and Appropriate Assessment Study for the project Neptun Deep, beneficiaries OMV Petrom S.A. and RomGaz Black Sea LTD*

Dear Minister FECHET,

Hereby, I would like to acknowledge the receipt of your letter № DGEIECPSC/42576 dated 29th December 2023 (received by e-mail) informing us that you agree extend the deadline for responding on the Environment Impact Assessment Report (EIA Report) and Appropriate Assessment Study (AA) for the project Neptun Deep, with OMV Petrom S.A. and RomGaz Black Sea LTD as the contracting entities, until 05 January 2024.

We would like to express our appreciation for having granted our request for the extended deadline for the submission of the opinion of the Ministry of Environment and Water of Bulgaria, which was necessary for us to summarise all the written opinions received from the competent authorities and institutions in our country on the documentation for the Neptune Deep project, made available to the public.

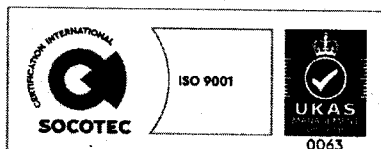
With reference to your letter No. DGEICPSC/108472 dated 24 November 2023 (received by e-mail), providing us (via link) with the Environmental Impact Assessment Report (EIA Report), including Chapter 6.3 EIA in transboundary context and Appropriate Assessment Study (AA) for the Neptune Deep project with OMV Petrom S.A and RomGaz Black Sea LTD as the contracting entities, we inform you of the following:

H.E. Mr. Mircea FECHET

Minister of Environment, Waters and Forests of Romania

12 Libretti Blvd.,

Sector 5, Bucharest, Romania

Sofia 1000, 22 Maria-Luisa Blvd

Phone: +359 2 940 6194, Fax: +359 2 986 25 33

As a result of the public access provided for a period of 30 days to the submitted EIA Report, incl. Chapter 6.3 Environmental Impact Assessment (in Bulgarian) and the AA Study, the Ministry of Environment and Water of the Republic of Bulgaria has not received any comments, opinions and/or suggestions and objections from the interested public

After a detailed examination of the submitted EIA report, incl. Chapter 6.3 Environmental Impact Assessment (in Bulgarian language) and the AA Study, and based on the written comments received from the competent authorities and institutions, including (potentially) affected municipalities in Bulgaria, we inform you that we have the following comments and suggestions:

1. In regard to the EIA Report/Chapter 6.3. Environmental Impact Assessment:

The Neptune Deep project envisages offshore production of natural gas from the Neptune Deep block (Domino and Pelican South reservoirs) located in the Romanian part of the Black Sea, the delivery of processed gas from the shallow water platform to the onshore gas metering station via a pipeline approximately 160 km long and the transmission of natural gas from the gas metering station to the Romanian National Transmission System (NTS) operated by Transgaz and including the following onshore and offshore facilities:

- Onshore facilities: construction of gas pipeline and communication cables; crossing of the beach, coast, roads and railway line; temporary crossing of the railway line; construction of natural gas metering station - NGMS, control centre - CCR, fence, lighting, parking, green areas, platforms and internal roads; organisation of civil works and utility connections, in the municipality of Tuzla, Constanta County, near the northern border of the administrative territory of the municipality of Costinessti;

- offshore facilities: Domino and Pelican South infrastructure (drilling centres, wells, manifolds, ropes, risers, flow lines, ancillary equipment); shallow water platform - SWP; gas pipeline; fibre optic cable; onshore crossing; utilities.

The development area of the Neptune Deep field is located in the Romanian Exclusive Economic Zone (EEZ).

1. General comments:

The submitted documentation is in English with the exception of Chapter 6.3 Environmental Impact Assessment in a transboundary context, indicating that the document has been translated by automated translation. Please note that the automatic translation is inaccurate with regard to the specific terminology related to the technological processes of the project as well as the negative impacts of accidental spills or accidents on the environment, the sea and marine biota in a transboundary context.

2. In regard to the health risk:

It is clear from the text of Section 6.3 that the Neptune Deep project envisages the extraction of natural gas in the Black Sea in the exclusive economic zone of Romania through the construction of:

- subsea drilling centres (Domino and Pelican South);

- the drilling of 10 subsea gas wells - 6 wells up to 3000 m deep in the Domino field at water depths of 800-1100 m and 4 wells at 3400 m deep in the Pelican Sud field at water depths of 120-130 m;

- offshore production platform Neptune Alfa with installation of gas processing facilities;

-subsea infrastructure and numerous ancillary offshore and onshore gas production facilities.

The drilling process of the gas production wells involves the use of water-based drilling fluid and drilling fluid mixed with water and chemicals, and the type of chemicals used for the same are not specified the type of chemicals used.

Detailed information on the production process and on the chemical elements and compounds involved and released from the process is not provided.

The documentation states that "produced water will be discharged through the on-site discharge caisson. The natural radioactivity of the tank water may contain low concentrations of naturally occurring radionuclides that are not harmful at the concentrations found in the tank water itself, as these concentrations are below detection limits".

However, the documentation does not indicate the natural radionuclides that may be present in the reservoir water and no assessment of the risk of radioactive contamination has been carried out to demonstrate the correctness of the conclusion drawn by the authors of the report, quoted above. Nor has any assessment been made of the possible consequences of the discharge of process waste water into the sea.

However, in the file in Bulgarian, which has been translated by automated translation, the modelling referred to has not been applied and it has not been made clear what chemical elements have been assessed.

The assessment of transboundary water impacts was only carried out from accidental oil spills during construction/emergencies for two seasons, summer (June-September) and winter (October-May) respectively.

Schematic diagrams of the hydrocarbon plume displacement, which is tracked over a 14-day period, and the probability of the water surface being impacted using mathematical models are attached in the "Modeling Results" section. According to the same, the fuel layer in the summer season reaches after one day the territory of Bulgaria and after 10 days to the Emona marine protected area, 12 days to Ropotamo and 13 days to Strandzha.

It is not clear from the diagrams and conclusions whether the bathing waters in the bathing areas in the Black Sea water area approved in the territory of the Burgas, Varna and Dobrich districts are affected.

No information is included on the dispersion of pollution from gas extraction and processing activities and all technological processes during operation, as well as measures to reduce the presumed impact on bathing waters.

The analysis team concluded that in a transboundary context only oil spills that could occur due to a major offshore accident should be considered.

It is important to clarify that the modelling has been carried out without taking into account measures to combat accidental pollution. It has been pointed out that the extent of damage caused by a hydrocarbon spill in seawater depends on the extent and area of the spill, the chemical composition of the spilled fuel, the climatic conditions, as well as the remedial measures and the response time.

Methods commonly used to respond to accidental pollution include: containment and mechanical recovery, in situ burning, use of absorbent materials, bioremediation and application of dispersants, as appropriate, which in turn pose other risks. The report does not discuss or propose the methods to be used to respond to accidental contamination, nor does it assess the risk of their use.

Based on the hydrodynamic data for the area, it is concluded that the likelihood of an impact concerns mainly Romanian territorial waters, but about 25% of the spill could reach Bulgarian territorial waters in winter and 21% in summer. It is calculated that in the winter season the pollution does not reach the area of the protected areas of the Republic of Bulgaria, Bulgaria, but in the summer season the spilled fuel will reach the Bulgarian territorial waters after one day, and after 10 days will reach the protected area of Irakli, after 12 days to Ropotamo and 13 days to Strandzha, which proves the existence of the risk for the territory of the Republic of Bulgaria, Bulgaria.

With the pattern of contaminant dispersion along the watercourse thus presented, from a health perspective it can be assumed that there is a likelihood of increased health risk in a transboundary context, including in the event of an emergency or disaster in the drilling (offshore) part of the Neptune Deep project, mainly related to chemical contamination and deterioration of bathing water quality along the Bulgarian coast and possible exposure to harmful chemicals through the food chain due to consumption of fish and fish products. The likelihood of negative impacts on human health and seawater purity will depend on the scale and chemical composition of the spill on a case-by-case basis and the effectiveness of preventive measures.

Experts have stressed that the experimental critical concentrations will be lower when immediate clean-up actions are implemented in the affected area, according to the intervention procedures established by the "Emergency Contamination Intervention Plan". However, these measures have not been considered and proposed, nor has the plan been implemented. In this respect, it is necessary to describe in more detail the measures to neutralize and contain oil spills in terms of the response time in an emergency situation.

In the onshore area of the project two groundwater bodies have been identified which extend into Bulgarian territory, namely RODL04 - Kobadin - Mangalia and RODL06 - Vlachka platform. As a result of mathematical modelling with the DREAM system, it was concluded that the project does not affect the quality of surface water and groundwater in general. No clarity has been provided as to whether water is abstracted from these groundwater bodies for drinking purposes and, in this regard, the potential impact on drinking water supply facilities and their sanitary protection zones has not been considered and assessed.

It is evident from the above that in a transboundary context, attention should be paid to the part of the project concerning the construction of drilling platforms in the Black Sea for the extraction of natural gas located about 35 km by water from the exclusive economic zone of the Republic of Bulgaria. The potential health risk for the Republic of Bulgaria from the implementation of the project is related to the possible pollution of Bulgarian territorial waters, including bathing waters and the adjacent coastline with chemical substances from waste production waters, pollution of marine waters with fuels and oils from construction and transport vessels, pollution from accidental leakages of reagent storage tanks located on the drilling platforms, etc.

On the other hand, the information submitted in connection with the implementation of the investment proposal contains facts and data that give grounds to conclude that the same is likely to have an adverse impact on the living environment and health of people on Bulgarian territory, with the following arguments:

The potentially affected territories, the distances to them, the potentially affected population have not been identified; the risk factors that would have a potential negative effect on the health of the affected population have not been identified; a characterization of the likely degree and duration of exposure for each risk factor and their comparison with the national standards or international recommendations in force has not been prepared; and a characterization based on the toxicological characteristics of the individual risk factors concerning their impact on human health has not been prepared. The activities and measures foreseen by the investors in the submitted documentation do not ensure guaranteed protection of the quality of marine waters used for bathing in neighboring countries and drinking waters, if such are affected.

The documentation indicates that the facilities will be decommissioned/abandoned upon project completion. We consider that abandonment of the facilities is not acceptable and the facilities should be decommissioned subject to a series of measures and requirements to ensure the cleanliness of the seawater and prevent further incidents and pollution.

Given the complex nature of the potential impact on the quality and ecological status of marine waters, on which the health risk to the public will directly depend, we consider that the report should be complemented in accordance with all of the above.

3. With regard to climate (greenhouse gases) and air:

On page 157 of chapter 6 of the EIA report, item 6.2.6.1.1 and on page 159, item 6.2.6.1.2, as well as on page 30 and 31, item 6.3.7 of chapter 6.3, greenhouse gases are categorized as pollutants.

Please note that greenhouse gases are not pollutants and are not categorized as air pollutants.

4. In regard to the biodiversity:

Section 6.3.5.2 discusses potential impacts on biodiversity in a transboundary context.

*We note that there is no in-depth analysis for species at risk such as the Mediterranean Storm-Petrel (*Puffinus yelkouan*) and transboundary impacts on avifauna are only cursorily addressed.*

Mitigation measures are provided for cetaceans, including a marine mammal exclusion zone. Work to repair the platform will only commence if no dolphins are present after a 30-minute observation period. Noise mitigation measures during construction and/or operation are also provided, as well as standard process control and mitigation measures (including marine mammal/MMO observers and soft start techniques).

We inform you that we have no specific suggestions or comments on the proposed measures in relation to biodiversity conservation in a transboundary context. We consider that the best available guidance and protocols of work being applied by the gas and oil industry (e.g. those available from the Joint Nature Conservation Committee/ JNCC) regarding mitigation measures for potential impacts of noise pollution on marine mammals) should be used.

Based on all of the above, we inform you that the information in the EIA Report/Chapter 6.3. Transboundary Impacts should be revised and supplemented according to the comments described above and resubmitted to us for forwarding to the competent authorities and institutions in Bulgaria and the interested public.

When submitted for reconsideration, the same should be translated into Bulgarian, given the specificity of the investment proposal, noting that in the case of automatic translation, the same is inaccurate with regard to the specific terminology related to the technological processes of the project, as well as the negative impacts in case of accidental spills or accidents on the environment, the sea and marine biota in transboundary aspect.

II. In regard to the AA Study:

The depth in the area affected by the project is in the order of 700-1100 m. It should be noted that hydrogen sulphide is present at depths below 150-200 m in the Black Sea, which is the reason for the scarcity of biodiversity below this depth. Therefore, impacts on biodiversity and habitats below this depth (to the extent that they are present) are unlikely.

III. For inclusion/compliance in the decision to be issued following the completion of the EIA process for the Neptune Deep Project:

1. In relation to Directive 2004/35/EC of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 on environmental liability with regard to the prevention and remedying of environmental damage (Directive 2004/35/EC), transposed into Bulgarian law by the Environmental Liability Act (ELLRA), the following should be taken into account:

In the event of an imminent threat of environmental damage or in the event of environmental damage caused on the territory of the Republic of Bulgaria by activities carried out on the territory of a Member State of the European Union, the Minister of Environment and Water or an official authorized by him:

- request from the competent authority of that State information relating to the environmental damage and information on the relevant national procedures of that State;
- send to the competent authority of that State an opinion on the information referred to in paragraph 1, including recommendations for the adoption of preventive and remedial measures;
- order the implementation of preventive and remedial measures in the territory of the Republic of Bulgaria in accordance with the procedures laid down by law;
- may take the necessary action in respect of that State to recover the costs incurred in implementing preventive or remedial measures in the territory of the Republic of Bulgaria.

The environmental damages referred to above are those, if any, to protected species and natural habitats which cause a significant negative impact on the attainment or maintenance of their favorable conservation status, and those damages which cause a significant negative impact on the environmental status of marine waters.

Where an imminent threat of environmental damage is identified or where environmental damage is caused on the territory of the Republic of Bulgaria by activities carried out on the territory of a Member State of the European Union, the Minister for the Environment and Water or an official authorized by him shall provide the European Commission with the relevant information.

The environmental damage cited above is the potential damage to protected species and natural habitats that causes significant negative impacts on the attainment or maintenance of their favourable conservation status, and damage that causes significant negative impacts on the environmental status of marine waters.

Where an imminent threat of environmental damage is identified or where environmental damage is caused on the territory of the Republic of Bulgaria by activities carried out on the territory of a Member State of the European Union, the Minister for the Environment and Water or an official authorised by him shall provide the European Commission with the relevant information,

Based on the above, we propose to include the following condition in the decision to be taken as a result of the EIA procedure for the Neptune Deep project:

1. "In case of imminent threat of environmental damage or in case of environmental damage caused on the territory of the Republic of Bulgaria by the activity(ies) of the Neptune Deep project for the extraction of natural gas in the Black Sea, carried out in the exclusive economic zone of Romania, the competent authority of the Republic of Romania under Directive 2004/35/EC of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 on environmental liability with regard to the prevention and remedying of environmental damage shall provide the Minister of Environment and Water of the Republic of Bulgaria

2. To impose specific requirements on the contractors of the Neptune Deep project to ensure that all necessary measures are taken to limit and minimise fugitive dust emissions into the ambient air from construction and installation activities on the project site and to limit fugitive and organised emissions during subsequent operation of the project.

3. In order to monitor the potential impact of the project implementation on the status of the marine waters of the Republic of Bulgaria through relevant monitoring, it is necessary to notify the Ministry of Environment and Water:

- the commencement and duration of drilling activities and construction of the associated infrastructure;

- in case of incidents/pollution events during drilling, construction and operation of the technical infrastructure.

We inform you that upon receipt of the revised EIA report, incl. Chapter 6.3. Transboundary Impact Assessment, the documentation will be made publicly available to the interested public and written comments will be requested from the competent authorities and institutions.

After reviewing the supplemented EIA report, we will also inform you whether it will be necessary to organize a public discussion on the Neptune Deep project on the territory of the Republic of Bulgaria.

Please accept, Mr. Minister, the expression of my highest consideration and readiness for successful future cooperation.

Yours sincerely,

Julian Popov

Minister of Environment and Water

Съгласували:

Петър Димитров, зам.-министър на околната среда и водите

Мария Гълъбова, директор на дирекция ЕОООВСПЗ: *МГ*, 05.01.24

Гюлер Алиева, началник отдел ЕОООВОС: *Гюлер* 05.01.24г.

изготвил: Мая Ганджова, гл. експерт в отдел ЕОООВОС: *МГ* 05.01.24